filo ve rent a car

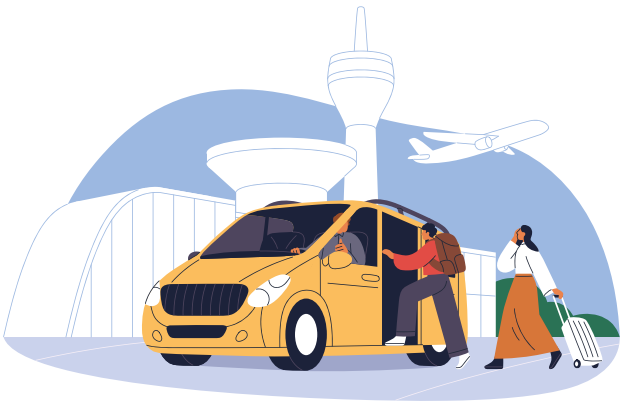
TÜM OTO KİRALAMA
VE MOBİLİTE KURULUŞLARI
DERNEĞİ YAYIN ORGANI

TOKKDER
TÜM OTO KİRALAMA VE MOBİLİTE KURULUŞLARI DERNEĞİ

MART-NİSAN 2025
SAYI: 139

member of Leaseurope

- Hedefimiz, Tüm Yolculuk Boyunca En Üst Düzeyde Memnuniyet Sağlamak

  Özgür YÜCETÜRK
  Ford Türkiye İş Alanı Lideri

- Operasyonel Araç Kiralama Şirketlerin Sürdürülebilirlik Hedefleri İçin Kritik Öneme Sahip

- Araç Kiralamada Yeni Dönem: İlk Yeterlilik Belgeleri Sahiplerini Buldu

içindekiler

ARAŞTIRMA

10

Operasyonel Araç Kiralama Şirketlerin Sürdürülebilirlik Hedefleri İçin Kritik Öneme Sahip

RÖPORTAJ

26

Burak Ali GÖÇER
Garanti BBVA Filo
Genel Müdürü

Yenilikçi Çözümlerimiz Müşterilerimizin İş Süreçlerine Katkı Sağlıyor

MAKALE

36

Celal ÖZCAN
PwC Türkiye, Sosyal Güvenlik Hizmetleri, Direktör

İşveren Askerlik Görevi Biten İşçiyi Hangi Durumda Tekrar İşe Almak Zorunda?

RÖPORTAJ

14

Özgür YÜCETÜRK
Ford Türkiye İş Alanı Lideri

Hedefimiz, Tüm Yolculuk Boyunca En Üst Düzeyde Memnuniyet Sağlamak

MAKALE

28

Duygu TURGUT
Esin Avukatlık Ortaklığı

Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları, Kararların Batıl Olması Durumu

RÖPORTAJ

42

Orhan KILIÇ
Cizgi Rent a Car
Genel Müdürü

Çevreye Duyarlı Sürüş Deneyimi Sunuyoruz

MAKALE

18

Erkin ŞAHİNÖZ
Stratejik Yönetim Danışmanı, ErkinŞahinöz Akademi Kurucusu, ABD Merkez Bankası FED Eski Araştırma Direktörü

2025 Bütçe Varsayımları Ve Ekonomik Görünüm & Piyasalar

MAKALE

32

Hakan GÜZELOĞLU
KPMG Türkiye Ortak, YMM
Finansal Vergi Hizmetleri

2024 Yılı Kurumlar Vergisi Verilmeden Önceki Hatırlatmalar

MAKALE

54

Av. Dr. Nazım Can IŞIKTAÇ
IŞIKTAÇ&ATABAY
Hukuk Bürosu

Mevzuatta Kısa ve Uzun Dönem Ayrımı Yapılması Gerekliliği

Mevzuatta Kısa ve Uzun Dönem Ayrımı Yapılması Gerekliliği

Av. Dr. Nazım Can IŞIKTAÇ

IŞIKTAÇ&ATABAY Hukuk Bürosu,
İstanbul, Türkiye, isiktac@isiktac.av.tr

Oto kiralama sektörü kısa dönem ve uzun dönem kiralama olarak ikiye ayrılmak suretiyle incelenebilecektir. Kısa dönem kiralama 6 ay ve daha kısa kiralamaları, uzun dönem ise 6 ay ve daha uzun kiralamaları ifade etmektedir. Piyasada saatlik kiralama, orta dönem kiralama gibi ürünlerle karşılaşmak da mümkündür. Ancak bu ürünler temel ayrım olan kısa ve uzun dönem ayrımını farklılaştırmamaktadır. TOKKDER'in iç işleyişinde de Kısa Dönem ve Uzun Dönem Kiralama iki ayrı komisyon olarak yer almaktadır.

Uzun dönem kiralama ile kısa dönem kiralama ayrımı uygulamadaki pratik bir nedenden dolayı ortaya çıkmıştır. Kısa ve uzun dönem sadece kira süresi açısından değil; araç tedariği ve borçlanma yöntemleri, araçları elden çıkarma süreleri, müşteri ilişkileri yönetimi, satış kanalları bakımından da birbirinden ayrılmaktadır. Bu yazının konusu olan, mevzuatta kısa ve uzun dönem kiralama için bir ayrıma gidilmesi ihtiyacı; kısa ve uzun dönem kiralamanın birbirinden en önemli ayrıldığı iki noktaya dayanmaktadır: (i) araçların kullanım maksadı ve (ii) araçların hakimiyetinin devri.

Kısa dönem araç kiralama genelde bireylerin kısa süreli ulaşım ihtiyacına yönelik bir servis sağlamaktadır. Bu serviste kullanıcılar genellikle tüketici konumundadır. Kısa dönemin turizmi destekleyen bir yönü de bulunmaktadır.

Uzun dönem kiralama ise satın almaya ikame diyebileceğimiz bir yöntemdir. Firmalar araçları satın almak yerine kiralayarak hem araç yönetiminin operasyonel yükünü hafifletmiş hem de öz kaynaklarını asıl işlerine yönlendirebilmiş olmaktadırlar. Uzun dönem kiralanan araçlar, genellikle, nihai sürücüler tarafından kendi kişisel araçlarıymışçasına kullanılmaktadır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3.maddesinde aracı uzun dönem kiralayan aracın işleteni kabul edilmiştir. Uzun dönem tanımı mahkeme kararları çerçevesinde 6 ay ve daha uzun süreli kiralama olarak anlaşılmaktadır. Mevzuatta bunun dışında uzun

dönem ve kısa dönem kiralamaya ilişkin bir ayrım yer almamaktadır. Yasa koyucu, aracın uzun dönem kiraya verilmesi durumunda aracın hakimiyetinin ve sorumluluğunun kiralayana geçtiğini kabul etmektedir. Ancak mevzuatın geneline baktığımızda aşağıda değineceğimiz bazı uygulamalar ayrımını yaptığımız kısa dönem için kabul edilebilir olmakta ancak uzun dönem için hukuka aykırılıklara sebep olmaktadır. Bazı durumlarda ise tam tersi söz konusu olmakta, uzun dönem için olağan olan bazı yasal düzenlemeler kısa dönem kiralama yapan firmalar açısından olağan üstü operasyonel zorluklar yaratmaktadır.

Bu süreci birkaç örnek ile açıklamak gerekirse;

1- KABİS

İç İşleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü nezdinde yönetilen Kiralık Araç Bildirim Sistemi ("**KABİS**") üzerinden kiralık araçlara ilişkin bildirim yapılmaktadır. Bu sistem kısa dönem kiralamalar açısından mantıklı ve amaca hizmet eden bir yapıdadır. Ancak uzun dönem kiralamalar genellikle şahıslara değil tüzel kişilere yapılmaktadır ve uzun dönem kiralanan araçlar kullanıcılar tarafından kendi hususi araçları gibi kullanılmaktadır. Uzun dönem kiralamalar açısından KABİS kanalıyla Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bildirim yapılmasının amaca hizmet etmediği söylenebilecektir.

> ***2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 3.maddesinde aracı uzun dönem kiralayan aracın işleteni kabul edilmiştir. Uzun dönem tanımı mahkeme kararları çerçevesinde 6 ay ve daha uzun süreli kiralama olarak anlaşılmaktadır. Mevzuatta bunun dışında uzun dönem ve kısa dönem kiralamaya ilişkin bir ayrım yer almamaktadır.***

2- GPS Bulundurma Zorunluluğu

Kimlik Bildirme Kanunu'nun Ek-3'üncü maddesinde 30 Kasım 2024 tarihinde değişiklik yapılarak araç kiralama faaliyeti yürüten işletmelere, kiralanan araçlarda GPS cihazı bulundurma ve aracın konum bilgisini 3 yıl saklama zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluk kısa dönem kiralamalar için kısmen olumlu karşılanmakla birlikte, uzun dönem kiralama açısından fevkalade endişe verici bir durum yaratmaktadır.

Kısa dönem kiralanan araçların suça karışma ihtimali, araçların iade edilemediği hallerde araçlarının konumunun tespit edilebilmesi veya operasyonel nedenlerle araçların konumunun takip edilmek istenmesi kısa dönem kiralama yapan firmaları, kendi tercihlerinde olmak üzere, GPS kullanımını teşvik etmektedir. Nitekim kısa dönem kiralama yapan firmalarda araçlara GPS takılması oranı oldukça yüksektir.

GPS takılmasının zorunlu olması ve konum verilerinin genel kolluk kuvvetlerinin talebi doğrultusunda paylaşılmak üzere 3 yıl saklanması kanaatimizce sakıncalıdır. Bu sakınca uzun dönem kiralama açısından daha da vahim bir durum yaratmaktadır. Uzun dönem kiralama, yukarıda da bahsettiğimiz üzere, satın almaya ikame olarak kullanılabilen bir araç edinim yöntemidir. Uzun dönem kiralanan aracı kullanıcı evine, iş yerine, kişisel ve özel alanının içerisine park etmektedir. Takip edilen konum bilgisi bir kişinin işten çıkış saatini, evde geçirdiği süreyi, günlük aktivitelerini ve özel hayatına ilişkin birçok bilginin doğrudan, herhangi bir hakim veya savcı izni olmaksızın emniyet güçlerine aktarılmak üzere saklanması anlamına gelmektedir. Bu, Ceza Muhakemeleri

Kanunu'nun 140.maddesi anlamında bir çeşit teknik takip teşkil etmektedir. Teknik takip sadece yasada sayılı ağır suç tipleri için hakim veya savcı izni ile yapılabiliyorken benzer bir fonksiyonu olan GPS ile konum takibinin tüm kiralık araçlara eklenmesi sakınca teşkil etmektedir. Kaldı ki, uzun dönem araç kiralayanların konumunun takip edilmesi ve saklanmasında güvenlik açısından kayda değer bir kamusal yarar da bulunmamaktadır.

Görüleceği üzere kısa dönem kiralama açısından kısmen sakınca teşkil eden GPS takılması zorunluluğu uzun dönem kiralama açısından kritik bir ihlale dönüşmektedir.

3- Doğrudan Malike Kesilen Cezalar

Örnekler genişletilebilecek olmakla birlikte, bu başlığı da bir örnekle açıklamak yerinde olacaktır. Trafikte izinsiz çakar kullanılması gerçekten son derece rahatsız edici bir hususdur ve trafikte karşılaşılan çakarlı araç sayısına bakıldığında bazı araç sahiplerinin izinsiz olarak araçlarına çakar taktıkları izlenimi uyanmaktadır. Bununla mücadele etmek için Aralık 2024'te 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 26.maddesine yapılan bir ekleme ile izinsiz çakar kullananlara ilişkin cezalar artırılmıştır.

İlgili madde aynen;

"*Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uymayan sürücüler ile üçüncü fıkrasına göre çıkarılacak yönetmelik hükümlerine aykırı davranan sürücülere 690 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanır. İkinci fıkra hükümlerine uymayan sürücülere ise 96 bin Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten menedilir. İkinci fıkra hükümlerinin son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla kez ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 192 bin Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süre ile trafikten menedilir.* ***Sürücü, aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.***"

Trafikte izinsiz çakar kullanılması gerçekten son derece rahatsız edici bir hususdur ve trafikte karşılaşılan çakarlı araç sayısına bakıldığında bazı araç sahiplerinin izinsiz olarak araçlarına çakar taktıkları izlenimi uyanmaktadır. Bununla mücadele etmek için Aralık 2024'te 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 26.maddesine yapılan bir ekleme ile izinsiz çakar kullananlara ilişkin cezalar artırılmıştır.

Maddenin son cümlesi mevzuatta kısa dönem ve uzun dönem kiralamaya ilişkin bir ayrım yapılmasının neden şart olduğunu ortaya koymaktadır. Uzun dönem kiralamada aracın kira dönemi boyunca hakimiyeti kiracıya geçmektedir. Uzun dönem kira sözleşmelerinde, genellikle, araçlara izinsiz biçimde ışıklı ve sesli uyarı işaretleri takılmaması; takılması halinde oluşacak zarardan kiracının sorumlu olacağı gibi hükümler yer almaktadır. Ancak işin aslı, kiraya veren firmaların bu konuda bundan daha öte bir tedbir alabilmeleri mümkün değildir. Nitekim uzun dönem kiralanan aracın hakimiyeti kiracıya geçmektedir.

Yukarıdaki yasanın lafzına baktığımızda; işleten sıfatını devretmesine, devrin KABİS sistemi dolayısıyla kolluk kuvvetlerince bilinmesine, kiraya veren firmanın sözleşmesel tedbirleri almış olmasına rağmen kiracının kendi iradesi ile yaptığı bir fiilden dolayı aracın tescil plakasına (malike) ceza kesildiği görülmektedir. Mevzuatta uzun dönem kiralamaya ilişkin bir tanım olmadığından yasa koyucu fiiliyatta suç ve cezanın şahsiliği ilkesini ihlal ettiği görülen bir düzenleme yapmış olmaktadır. Bu gibi ceza düzenlemelerinde uzun dönem kiralama yapan firmaların durumlarının dikkate alınabilmesi için mevzuatta kısa ve uzun dönem kiralamayı ayıran bir düzenleme bulunması şarttır.

Sonuç olarak, kiralama sektörü yapısı gereği kısa ve uzun dönem olarak iki ayrı kolda faaliyet göstermektedir. Uzun dönem kiralama genellikle satın almaya ikame bir yöntem olarak kullanılmaktayken, kısa dönem kiralama kısa süreli mobilite ihtiyacına yönelik hizmet vermektedir. Bu da araçların kullanım maksadı, kullanıcı profili ve dolayısıyla hukuki hassasiyetlerde fark yaratmaktadır. Kısa dönem ve uzun dönem kiralamaya ilişkin mevzuatta açık bir ayrım bulunmamaktadır. Bu ayrımın olmaması da kiralık araçlara ilişkin yapılan bazı düzenlemelerin kısa veya uzun dönem açısından hukuken sakıncalı sonuçlar vermesine sebep olmaktadır. Oto kiralama sektörüne ilişkin bir mevzuat ihtiyacı olduğuna ve bu mevzuat çalışması içerisinde mutlaka uzun ve kısa dönem kiralamalara ilişkin bir ayrıma gidilmesi gerektiğine ilişkin çağrımızı değerli görüşlerinize sunarız.